

Rektor
Högskolan Kristianstad

Stella Annani
BESLUT

2007-05-22
Reg.nr 641-2757-06

Ansökan om rätt att utfärda biomedicinsk analytikerexamen

Högskolan Kristianstads ansökan om rätt att utfärda biomedicinsk analytikerexamen om 180 högskolepoäng, med inriktning mot klinisk kemi, mikrobiologi och patologi, avslås.

Ansökan

Högskolan Kristianstad har ansökt om rätt att utfärda biomedicinsk analytikerexamen om 180 högskolepoäng, med inriktning mot klinisk kemi, mikrobiologi och patologi. För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett fyra sakkunniga: universitetslektor Bodil Persson, Malmö högskola (ordförande), universitetslektor Agneta Trulson, Uppsala universitet, universitetsadjunkt Ingalill Gumaelius, Karlstads universitet och laboratoriedirektör Petra Lindberg, Landstinget i Jönköpings län.

De sakkunniga har granskat högskolans ansökan med bilagor samt det kompletterande material som begärts in. Vid platsbesök på högskolan den 28 februari 2007 fördes intervjusamtal med rektor, vice rektor, prefekt, programansvarig, lärare, verksamhetsansvariga inom kommun och landsting samt studenter. Tillgången till bibliotek, lokaler och utrustning bedömdes också i samband med platsbesöket. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Bedömning

Prövningen av ansökan har skett mot nya examensordningen (2006:1053).

De sakkunniga bedömer att förutsättningarna för det föreslagna programmet för biomedicinsk analytikerexamen är i många avseenden goda. Huvudämnet är dock för otydligt beskrivet i kursplanerna och överensstämmer heller inte med den vedertagna definitionen av ämnet. De sakkunniga har även invändningar när det gäller ämnesbredden som inte tillgodoses eftersom det saknas en kurs i klinisk fysiologisk metodik. De rekommenderar att ansökan avslås.

Beslut

Högskoleverket instämmer i de sakkunnigas yttrande och beslutar att avslå Högskolan Kristianstads ansökan om rätt att utfärda biomedicinsk analytikerexamen om 180 högskolepoäng.

Detta beslut har fattats av universitetskansler Sigbrit Franke efter föredragning av utredare Stella Annani i närvaro av kanslichef Lennart Ståhle.

Sigbrit Franke

Stella Annani

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
De sakkunniga

Bilaga I – utdrag ur nya examensordningen (2006:1053)

Biomedicinsk analytikerexamen

Omfattning

Biomedicinsk analytikerexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

Mål

För biomedicinsk analytikerexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som biomedicinsk analytiker.

Kunskap och förståelse

För biomedicinsk analytikerexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa kunskap om relevanta metoder inom området, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

Färdighet och förmåga

För biomedicinsk analytikerexamen skall studenten

- visa förmåga att självständigt planera och genomföra analyser och undersökningar och i samband med dessa samverka med patienten och närstående,
- visa förmåga att utveckla, använda och kvalitetssäkra biomedicinska laboratorie- och undersökningsmetoder,
- visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individers och grupperns behov,
- visa förmåga att informera och undervisa olika grupper,
- visa förmåga att samla, bearbeta och kritiskt tolka analys- och undersökningsresultat, uppmärksamma och hantera avvikelser samt muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera resultaten med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För biomedicinsk analytikerexamen skall studenten

- visa självkänedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För biomedicinsk analytikerexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Övrigt

För biomedicinsk analytikerexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Prövning av rätt att utfärda biomedicinsk analytikerexamen vid Högskolan Kristianstad

Bedömarens yttrande

Högskolan Kristianstad har ansökt om rätt att utfärda biomedicinsk analytikerexamen med inriktning mot klinisk kemi, mikrobiologi och patologi 180 högskolepoäng. För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett en grupp sakkunniga bestående av universitetslektor Bodil Persson, Malmö högskola (ordförande), universitetslektor Agneta Trulson, Uppsala universitet, universitetsadjunkt Ingalill Gumaelius, Karlstads universitet och laboratoriedirektör Petra Lindberg, Landstinget i Jönköpings län.

De sakkunniga har granskat högskolans ansökan med bilagor samt det kompletterande material som begärts in. Vid platsbesöket den 28 februari 2007 fördes intervju samtal med rektor, vice rektor, prefekt, programansvarig, lärare, verksamhetsansvariga inom kommun och landsting, samt med studenter som läser biologiprogrammet, med vilket samläsning planeras, och studenter som gått fortbildningskurser som högskolan ger för yrkesverksamma biomedicinska analytiker. Tillgången till bibliotek, lokaler och utrustning bedömdes också i samband med platsbesöket.

Utgångspunkter

Prövningen tar sin utgångspunkt dels i högskolelagen och högskoleförordningen, dels i de kvalitetsaspekter Högskoleverket tillämpar, vilka är en tolkning av de krav som enligt lagar och förordningar bör ställas på en högskoleutbildning.

Enligt högskolelagen (1 kap.) ska all högskoleutbildning vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet. Verksamheten ska bedrivas på ett sådant sätt att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Utbildningen på grundnivå ska bland annat utveckla studenternas förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar, söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå samt följa kunskapsutvecklingen.

För biomedicinsk analytikerexamen krävs enligt den nya examensordningen (2006:1053) att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng. Studenten ska visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som biomedicinsk analytiker, det vill säga bland annat:

- *visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,*
- *visa kunskap om relevanta metoder inom området, och*
- *visa förmåga att självständigt planera och genomföra analyser och undersökningar och i samband med dessa samverka med patienten och närstående,*
- *visa förmåga att utveckla, använda och kvalitetssäkra biomedicinska laboratorie- och undersökningsmetoder, samt*
- *visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper*

Inom ramen för kursfordringarna ska studenten göra ett självständigt arbete om minst 15 högskolepoäng¹.

De kvalitetsaspekter som Högskoleverket tillämpar i samband med provningar av rätt att utfärda examina är:

- lärarkompetens och kompetensutveckling
- utbildningens mål, innehåll och organisation
- ämnesdjup, ämnesbredd och yrkesrelevans
- övergångsmöjligheter till forskarutbildning
- kvalitetsarbete och utvärdering
- jämställdhet
- studentinflytande
- internationalisering
- bibliotek och informationsförsörjning
- lokaler och utrustning
- kritisk och kreativ miljö²

Bedömargruppens yttrande grundar sig på en sammanfattande bedömning av förutsättningarna att ge en biomedicinsk analytikerexamen av god kvalitet.

Bakgrund

Högskolan Kristianstad ger sedan fem år tillbaka fortbildningskurser för yrkesverksamma biomedicinska analytiker. I den behovsanalys som presenteras i ansökan förs det bland annat fram att med tanke på stora pensionsavgångar de närmaste tio åren vid sjukhuslaboratorierna finns ett betydande framtida rekryteringsbehov. Då utbildningen för biomedicinsk analytikerexamen i Lund upphört har detta medfört att Blekinges behov av nyrekryteringar inte tillfredsställs. Bristfälliga kommunikationer mellan Kalmar och Blekinge uppges som huvudorsak till varför studenter från Blekinge i ringa grad söker sig till Kalmar som utbildningsort och att nyutexaminerade inte gärna flyttar till Blekinge. Därför vill högskolan nu, i samarbete med framför allt region Skåne och landstinget i Blekinge, starta en utbildning för biomedicinsk analytikerexamen.

Beskrivning av den planerade utbildningen

Organisation

Programmet är tänkt att tillhöra institutionen för matematik och naturvetenskap (MNA), en av sex institutioner vid Högskolan Kristianstad. Ett programråd, lett av en programansvarig utsedd av prefekten, kommer att innehålla lärare, avnämare och studenter.

¹ Se vidare bilaga 1 – utdrag ur nya examensordningen (2006:1053).

² Se vidare Högskoleverkets rapportserie 2001:4 R.

Lärarkompetens och kompetensutveckling/forskning

Inom det biomedicinska området har Högskolan Kristianstad idag fyra lektorer. Två av dessa är docenter, varav en är tänkt att fungera som programansvarig och har en bakgrund som biomedicinsk analytiker. Dessutom finns inom det biomedicinska området fyra adjunkter, varav en är sjuksköterska, en biomedicinsk analytiker och en har agronomexamen. Det finns även en biomedicinsk analytiker anställd som är tänkt att undervisa på programmet. Sammantaget finns en bred kompetens inom cellbiologi, mikrobiologi, genetik och fysiologi. Inom kemiområdet finns dessutom tre lektorer, samt en adjunkt och en laboratorietechniker, vilka båda är doktorander. Den planerade sammanlagda undervisningstiden för lärarna i programmet motsvarar 2,2 heltidsekvivalenter. En lektorstjänst är utlyst.

För lektorer ingår två månaders forskning i tjänsten; docenter har tre månader och professorer sex månader. Möjlighet finns att söka ytterligare tid från högskolan. Dessutom ingår tid för kompetensutveckling i anställningen för alla tillsvidareanställda lärare på mellan 120 och 200 timmar per år. Personalen har möjlighet att delta i högskolans högskolepedagogiska kurser.

Utbildningens uppläggning

Den planerade utbildningens uppläggning är som följer:

År 1: introduktionskurs (7,5 hp), kemins grunder (7,5 hp), grundläggande laboratorievetenskap (7,5 hp), grundläggande biokemi (7,5 hp), cell- och molekylärbiologi 15 (hp), mikrobiologi och immunologi (7,5 hp) och genetik och transfusionsmedicin (7,5 hp).

År 2: human anatomi och fysiologi (7,5 hp), allmän patologi och farmakologi (7,5 hp), vård och etik (7,5 hp), analytisk kemi (7,5 hp), cell- och molekylärbiologisk metodkurs (15 hp), klinisk kemi och toxikologi (15 hp).

År 3: klinisk kemi och hematologi (22,5 hp), klinisk patologi och genetik (7,5 hp), klinisk mikrobiologi och transfusionsmedicin (15 hp), examensarbete (15 hp).

Enligt uppgift i utbildningsdokumentationen utgörs 105 högskolepoäng av biomedicinsk laboratorievetenskap.

Det är tänkt att viss samläsning ska ske med studenter vid institutionens biologiprogram och med lärarstudenter.

Verksamhetsförlagd utbildning

Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) består av fältstudier, längre perioder med handledning i yrkesrollen samt fördjupning i ämnesområdet biomedicinsk laboratorievetenskap och dess stödämnen. Den verksamhetsförlagda utbildningen omfattar 63 högskolepoäng, vilket motsvarar cirka 42 veckor. Högskolan Kristianstad har som mål att teckna enskilda avtal angående VFU med respektive verksamhet och kommer i möjligaste mån att förlägga den till studenternas hemorter. I VFU varvas teori och praktik där merparten av de teoretiska studierna sker i verksamheten, men vissa moment är förlagda till Högskolan Kristianstad.

Bedömning av ansökan

Förutsättningarna för att starta en biomedicinsk analytikerutbildning bedömer vi i många avseenden som goda. Det finns en kompetent och entusiastisk lärargrupp, ändamålsenliga lokaler, modern utrustning och de studenter vi mötte vid platsbesöket var positiva till sin utbildning. Lärarnas arbetsförhållanden är bra, med förhållandevis goda möjligheter till kompetensutveckling och forskning. Heltidsekvivalenten beräknat på de lärare som är tänkta att undervisa på utbildningen är dock låg – cirka tre heltidsekvivalenter om man räknar in den tjänst som är utlyst.

När det gäller den nyligen utlysta lektorstjänsten ställer vi oss kritiska till att det inte ställs krav på att sökande ska ha biomedicinsk analytikerexamen. Det är enligt vår bedömning viktigt, inte minst med tanke på behovet av klinisk förankring för den verksamhetsförlagda utbildningen.

Vår huvudsakliga invändning när det gäller den planerade utbildningen är att huvudämnet biomedicinsk laboratorievetenskap är otydligt beskrivet i utbildningsdokumentationen. Huvudämnet omfattar olika laboratoriemetodiker inom den biomedicinska laboratorievetenskapen. Av det material vi tagit del av framgår att det finns en sammanblandning mellan medicinska specialiteter och metodikområden. Enligt utbildningsplanen innehåller utbildningen 105 högskolepoäng biomedicinsk laboratorievetenskap. Enligt vår beräkning är omfattningen mindre än de 90 högskolepoäng som krävs.

Huvudämnet bör omfatta alla laboratoriemetodiker. Av utbildningsplanen framgår dock att klinisk fysiologisk metodik saknas, vilket är ett av skälen till att utbildningen inte leder till en generell biomedicinsk analytikerexamen. Enligt examensordningen finns inga inriktningar för biomedicinsk analytikerexamen. Vi ser det därför som problematiskt att Högskolan Kristianstad i sin ansökan ansöker om rätt att utfärda biomedicinsk analytikerexamen med inriktning mot klinisk kemi, mikrobiologi och patologi.

Högskolan har, enligt vår uppfattning, en föråldrad syn på yrket, vilket framgår av ansökan och bekräftades vid platsbesöket. Däremot visade företrädarna för verksamheten en långt mer progressiv uppfattning om yrkets akademiska ställning och dess roll inom den kliniska laborativvärlden.

Den samläsning som planeras med biologiprogrammet och lärarprogrammet ser vi positivt på, men vi är samtidigt förvånade över att ingen samläsning planeras med sjuksköterskeprogrammet. Med tanke på den kommande yrkesverksamheten, då många kommer att arbeta inom sjukvården, vore det önskvärt att studenterna redan under utbildningen fick en nära kontakt med blivande sjuksköterskor eftersom vården tenderar att innehålla alltmer lagarbete.

Högskolan vill satsa på den verksamhetsförlagda utbildningen, som är ett profilområde, men den är otydligt beskriven i kursplanerna och saknar målbeskrivningar.

Ansökan har inte passerat någon kvalitetskontroll förutom högskolestyrelsen vid Högskolan Kristianstad, vilket tyder på att kvalitetsarbetet kan bli bättre.

Vi rekommenderar att Högskoleverket avslår Högskolan Kristianstads ansökan om rätt att utfärda biomedicinsk analytikerexamen.